

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

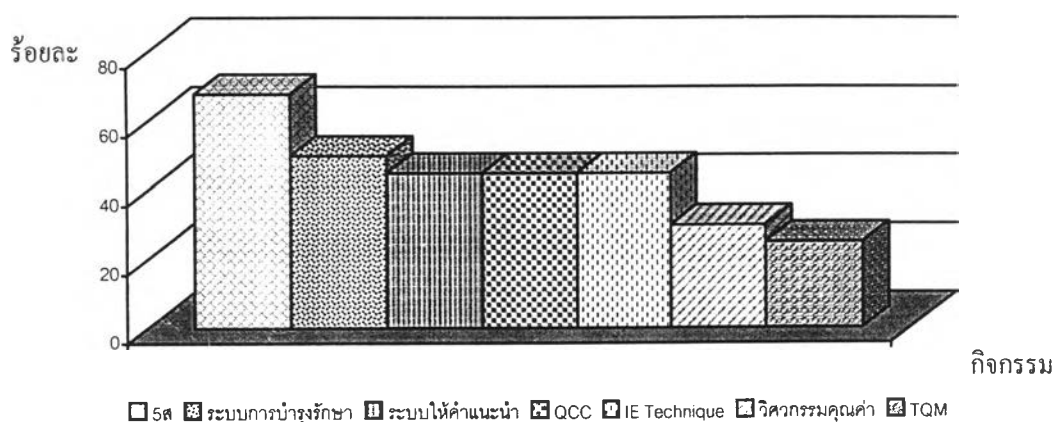
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไว้ประการหนึ่งคือ "การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ การปรับโครงสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อเป็นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและบริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพชีวิต" (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544):6) แต่จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ในปี 2540 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างรุนแรง จึงได้มีการปรับแผนพัฒนาฉบับที่ 8 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับการระดมและใช้ทรัพยากรเงินทุนให้คุ้มค่า ประหยัดและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาขีดความสามารถของคนและองค์กรต่างๆ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากทุกภาคในสังคม เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสู่การพึ่งตนเองและแข่งขันได้ในระยะยาว แนวทางหนึ่งของการปรับแผนคือ "เร่งรัดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เพื่อสร้างรากฐานการผลิตของประเทศให้เข้มแข็งและมั่นคง" (การปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ.2541-2544 : 5) โดยมุ่งเร่งรัดการเพิ่มผลิตภาพการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก และเป็นรากฐานของตนเอง โดยการพัฒนารากฐานการผลิตอุตสาหกรรมให้เข้มแข็ง โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขัน

อุตสาหกรรมยานยนต์ ถือเป็นอุตสาหกรรมหลักชิ้นหนึ่งของประเทศที่เชื่อมโยงกับอีกหลายอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมชิ้นส่วน อะไหล่ บริการ เป็นต้น ซึ่งสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อประเทศอีกหลายประการ ทั้งมูลค่าการผลิต การจ้างงาน การส่งออก และการพัฒนาเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ อุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เรื่อยมา ทั้งในเรื่องของชิ้นส่วน การนำเข้า อัตรากาสิโนต่างๆ จนทำให้เกิดกระแสการผลักดันให้รถยนต์กลายเป็นปัจจัยที่ 5 ในการใช้ชีวิตของคนไทยในอดีต และรัฐบาลได้คัดเลือกให้เป็น 1 ใน 13 อุตสาหกรรมนำร่องที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน สนับสนุนให้มีการพัฒนาที่

ยังยืนในการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตของโรงงานผลิตรถยนต์และผู้ผลิตชิ้นส่วนรวมทั้งผลิตภัณฑ์ให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตรถยนต์ในระดับภูมิภาค หรือ "ดีทรอยต์ออฟเอเชีย" ในปี 2555 นี้

จากความต้องการการพัฒนาในธุรกิจอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก แต่ละธุรกิจจึงต้องพัฒนาคุณภาพสินค้า ในขณะที่เดียวกันต้องเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ทั้งๆ ที่ค่าแรงงานทางการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น รวมทั้งแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง เพื่อนำมาประยุกต์ ปรับเปลี่ยน พัฒนาให้เกิดความเหมาะสม คล่องตัวและรวดเร็ว ต่อทุกสถานการณ์ และแนวทางที่หลายองค์กรให้ความสนใจ คือ การบริหารเพิ่มผลผลิต (Productivity Management) ซึ่งหมายถึง ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพของงาน โดยที่ "ประสิทธิภาพ คือ ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการงาน และ ประสิทธิภาพ คือ ผลสำเร็จผลที่เกิดขึ้น" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525, 2530:510) หรือพูดง่ายๆ คือ ทำอย่างไรให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด สูญเสียน้อยที่สุด กิจกรรมเพิ่มผลผลิตหรือเครื่องมือในการบริหารคุณภาพประเภทต่างๆ ที่นำมาใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ 5ส, QC, QCC, TQM, JIT, REENGINEERING, KAIZEN/MUDA, QS 9000, ISO 9000, ISO 14000, มอก.18000

แผนภูมิที่ 1 ประเภทกิจกรรมลดต้นทุนที่ใช้มากในโรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์

ที่มา : อัมพิกา ไกรฤทธิ และคณะ, 2541: 123

"กิจกรรม 5ส" ซึ่งเป็นกิจกรรมแห่งการสร้างวินัย สร้างระเบียบชีวิต เป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง (แผนภาพที่ 1) ว่าเป็นรากฐานของทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และการปรับปรุงเพิ่มผลผลิตได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการสร้างความพึงพอใจ และความมั่นใจให้กับลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ เป็น

พื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับการบริหารคุณภาพสู่มาตรฐานสากลอื่นๆ ดังที่หลายท่านได้กล่าวไว้ อาทิ

“ระบบหนึ่งหรือเทคนิคหนึ่งที่เราเรียกว่าเป็นการปูพื้นฐาน ในการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพทุกๆ ด้านทั้งทางด้านการผลิต คุณภาพ ต้นทุน การจัดส่ง ความปลอดภัย ขวัญกำลังใจ และสภาพแวดล้อม นั่นคือระบบที่เรียกกันว่า 5S หรือ 5ส นั่นเอง” (พลพร แสงบางปลา, 2536:1)

“หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรม 5S เป็นขั้นตอนจนประสบความสำเร็จ สามารถที่จะนำเทคนิคการบริหารอื่นๆ ที่ทันสมัยและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาใช้ในหน่วยงานได้ เช่น TPM TQC JIT ฯลฯ ทั้งนี้ 5ส เป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งโดยสร้างให้พนักงานมีวินัยในการทำงาน 5ส จึงเป็นพื้นฐานของการเพิ่มผลผลิตในหน่วยงาน” (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2542:5)

“การปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตที่ลงทุนน้อยและยั่งยืน คือ การปรับปรุงวิธีการทำงาน และระบบงานด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ด้วยการให้ความรู้และจูงใจให้พนักงานได้มีส่วนร่วมคิดและหาวิธีการใหม่ๆ ให้การทำงานมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น หนึ่งในหลายวิธีการที่ถือได้ว่าเป็นเทคนิคพื้นฐานที่ทำให้คนในบริษัทมีคุณภาพ สามารถปรับปรุงงานและสภาพแวดล้อมการทำงานให้ดีขึ้นได้ นั่นคือ 5ส ” (จำลองศักดิ์ ชุนพลแก้ว และคณะ, 2544:223)

จากการนำกิจกรรม 5ส มาใช้ในหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจเอกชน จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปอย่างแพร่หลาย แต่มีผู้ใช้จำนวนไม่น้อยที่กล่าวว่าไม่ได้ผล หรือยกเลิกการทำ 5ส เมื่อได้ทำไประยะหนึ่ง จึงเป็นที่น่าแปลกใจว่าทำไมการทำ 5ส จึงไม่สามารถทำให้เกิดผล และสร้างปัญหาในหลายองค์กร ซึ่ง สมิต สัชฌุกร ได้กล่าวถึงสาเหตุที่น่าจะเป็นไปได้ ที่ทำให้การทำกิจกรรม 5ส ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ได้แก่ “พนักงานไม่ร่วมมือ จากการขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดขวัญกำลังใจ หรือไม่เห็นด้วยกับการทำกิจกรรม 5ส ซึ่งอาจเกิดจากการขาดความศรัทธาเชื่อมั่นในผู้บริหารที่ไม่ยึดมั่นในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริง” (สมิต สัชฌุกร, 2543:138) และ “จากแบบสอบถามหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรม 5ส พบว่า 73% เป็นปัญหาที่เกิดจากคน 15% เกิดจากเครื่องจักรวัสดุอุปกรณ์ และ 12% เกิดจากสถานที่ กล่าวคือ คน : ระดับบนไม่ผลักดันเต็มที่ และระดับล่างขาดการชี้แนะที่ถูกต้อง ด้านวัสดุอุปกรณ์ : ขาดความเอาใจใส่ และเคร่งครัดกับกฎระเบียบที่วางไว้ ด้านสถานที่ : ไม่วางแผนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความเป็นจริงของการทำงาน” (นิยม ดีสวัสดิ์มงคล, 2542: 222-223)

การที่จะนำกิจกรรม 5ส เข้ามาปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับองค์กรนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาประสิทธิภาพของการสื่อสารกิจกรรม 5ส ในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินกิจกรรม 5ส และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการสื่อสารกิจกรรม 5ส ในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
  - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ระหว่างบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน
  - 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสารเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส กับ ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
  - 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
  - 2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
  - 2.5 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อกิจกรรม 5ส ของพนักงานและผู้บังคับบัญชาในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน

ปัญหำนำในการวิจัย :

1. การเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน เป็นอย่างไร
2. การเปิดรับสารเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสันหรือไม่ อย่างไร
3. ความรู้ มีความสัมพันธ์กับทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสันหรือไม่ อย่างไร
4. ทักษะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสันแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. ทักษะต่อกิจกรรม 5ส ของพนักงานและผู้บังคับบัญชาในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสันแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสันที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะ และ มีส่วนร่วม ในกิจกรรม 5ส แตกต่างกันไป
2. การเปิดรับสารเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส มีความ สัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
3. การเปิดรับสารเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส มีความ สัมพันธ์กับทัศนคติต่อกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
4. การเปิดรับสารเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส มีความ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
5. ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม 5ส มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
6. ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม 5ส มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
7. ทักษะต่อกิจกรรม 5ส มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส ของบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน
8. ทักษะต่อกิจกรรม 5ส ของพนักงานและผู้บังคับบัญชาในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสันแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะบุคลากรที่มีปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน เท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบุคลากรทุกระดับ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานด้านสำนักงาน และกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานด้านปฏิบัติการ ที่มีลักษณะการปฏิบัติงาน และอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์

ประสิทธิผลของการสื่อสารกิจกรรม 5ส หมายถึง การมีความรู้เรื่องกิจกรรม 5ส การมี ทักษะเชิงบวกเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส

ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม 5ส หมายถึง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส ได้แก่ ความหมายของกิจกรรม 5ส การดำเนินกิจกรรม 5ส และประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม 5ส

ทัศนคติต่อกิจกรรม 5ส หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความเชื่อต่อกิจกรรม 5ส

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5ส หมายถึง การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม 5ส ตามแนวคิดหลัก 5 ประการ คือ การสะสาง การทำสะอาด การทำความสะอาด การสร้างสุขลักษณะ และการสร้างนิสัย ของพนักงาน

กิจกรรม 5ส หมายถึง แนวคิดการจัดระเบียบในสถานที่ทำงานเพื่อก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย อันจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดหลัก 5 ประการ คือ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และ สร้างนิสัย (กิจกรรม 5ส เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กิจกรรม 5S ซึ่งหมายถึง SEIRI SEITON SEISO SEIKETSU และ SHITSUKE ในที่นี้ กิจกรรม 5ส และ กิจกรรม 5S หมายถึงกิจกรรมเดียวกัน)

การเปิดรับสารเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ กิจกรรม 5ส จากสื่อแต่ละประเภท

สื่อบุคคล หมายถึง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง การประชุมย่อยของฝ่ายหรือกลุ่มงาน วารสารภายในบริษัท แผ่นปิดประกาศ เอกสารเวียน และเสียงตามสาย

กลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน หมายถึง กลุ่มบริษัทประกอบรถยนต์ มีที่ตั้งบริเวณกิโลเมตรที่ 21 ถนนบางนา-ตราด ตำบลสีระชะจะเข้ใหญ่ กิ่งอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย

1. บริษัท สยามกลการและนิสสัน จำกัด ดำเนินการผลิตชิ้นส่วนตัวถังรถบรรทุกขนาดเล็ก โวย์มีโรงงานผลิตชิ้นส่วนตัวถังรถบรรทุกเล็กที่มีขนาดใหญ่และทันสมัยมากแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ และ ดำเนินการประกอบตกแต่งรถยนต์นั่งยี่ห้อนิสสัน และยี่ห้อซูซูกิ รถตรวจการณียี่ห้อ ซูซูกิ รถบรรทุกขนาดกลาง และรถบรรทุกขนาดใหญ่ยี่ห้อนิสสันดีเซล

2. บริษัท สยามนิสสัน ออโตโมบิล จำกัด ดำเนินการประกอบตกแต่งรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กนิสสันเพื่อใช้ภายในประเทศและเพื่อส่งออก

ลักษณะทางประชากร หมายถึง องค์ประกอบทางด้าน อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงานกับบริษัท ตำแหน่ง ลักษณะงาน ได้แก่ งานด้านสำนักงาน และงานด้านปฏิบัติการ

พนักงาน หมายถึง พนักงานทั่วไปที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ในการบริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง พนักงานที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ที่มี

ความรับผิดชอบในการบริหารงาน กำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งต้องมีการวางแผนควบคุม กำกับดูแล ปรับปรุงงาน และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย และเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าแผนก ผู้จัดการแผนก หัวหน้าทั่วไป ผู้จัดการส่วน ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป ผู้จัดการทั่วไป รองผู้จัดการใหญ่ รองผู้จัดการใหญ่อาวุโส

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยการสื่อสารกิจกรรม 5ส ที่มีต่อประสิทธิผลของกิจกรรม 5ส ในอุตสาหกรรมรถยนต์สยามนิสสัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการนำไปเป็นแนวทางเพื่อพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารให้เข้าถึงพนักงานในองค์กร
2. เป็นแนวทางในการนำกิจกรรมเพิ่มผลผลิตไปใช้ในองค์กร ในอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ
3. เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาธุรกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศาสตร์ในสาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรธุรกิจ สังคม และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต่อไป